

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. Бекетова

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ БІЗНЕСУ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни за вибором
підготовки бакалавра
галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування
напряму 6.030601 Менеджмент

(шифр дисципліни за ОПІ - 2.3.1.9)

Стандарт чинний з дати затвердження

2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківським національним університетом міського господарства імені О. М. Бекетова

КАФЕДРА туризму і готельного господарства

РОЗРОБНИК: доцент каф. ТіГГ Нохріна Л. А.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ (підпис) (Писаревський І. М.)
(ПІБ)

«28» серпня 2014 р., протокол № 1

Схвалено випусковою кафедрою туризму і готельного господарства

Протокол від «28» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (підпис) (Писаревський І. М.)
(прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24. 02. 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (підпис) (Умаршова Л. В.) « 29 » 11 2014 р.
(ПІБ)

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету менеджменту (підпис)

Голова Вченої ради ФМ (підпис) (Писаревський І. М.)
(ПІБ)

« 29 » серпня 2014 р. протокол № 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без письмової згоди ХНУМГ

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова , 2014 рік

© Нохріна Л. А. 2014 рік

СТУП

Навчальна дисципліна «Соціально-економічні технології бізнесу» є вибірковою складовою частиною циклу професійних дисциплін.

Навчальним планом з даної дисципліни передбачено лекції, практичні заняття, самостійна робота.

Вивчення дисципліни направлено на формування у студентів системи знань щодо сутності та змісту соціально-економічних технологій, розуміння генезису їхнього становлення в світі та в Україні. Реалізація соціально-економічних технологій розглядається через призму формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу, що складає предметне ядро дисципліни. Соціальна відповідальність аналізується від еволюції концепцій до моделей і сфер її реалізації. Головною цілеустановкою дисципліни є формування у студентів практичних вмінь і навичок використовувати знання щодо соціальної відповідальності туристського бізнесу в майбутній професійній та практичній діяльності.

Дисципліна «Соціально-економічні технології бізнесу» є засобом формування професійної та наукової культури мислення студентів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціально-економічні технології бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку 6.030601 Менеджмент.

Навчальним планом передбачено фахове спрямування «Менеджмент готельного, курортного і туристського сервісу»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є *закономірності та соціально-економічні взаємозв'язки між економічними суб'єктами суспільства; механізми практичної реалізації бізнес-структурами сфери туризму соціально-економічних технологій в конкретних сферах.*

Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліни:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються дисципліни:
Історія України, Право, Економічна теорія, Економіка і фінанси підприємств, Статистика, Безпека життєдіяльності, Екологія, Соціологія, Політологія, Психологія	Аналіз діяльності підприємств Кон'юктурні дослідження галузевого ринку

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

ЗМ 2. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ БІЗНЕС-СТРУКТУР

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «*Соціально-економічні технології бізнесу*» є формування у студентів сучасного мислення та системи спеціальних знань щодо соціальної відповідальності бізнесу та опанування механізмів практичної реалізації соціально-економічних технологій бізнес-структурами сфери туризму.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «*Соціально-економічні технології бізнесу*» є:

- 1) формування у студентів системи теоретичних знань щодо соціально-економічних технологій бізнесу та практичних навичок їхньої реалізації;
- 2) вміння аналізувати соціально-економічні технології через призму формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу;
- 3) опанування механізму інтеграції в бізнес конструктивних практик соціальної відповідальності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- а) змістовні компоненти соціально-економічних технологій у контексті соціальної відповідальності бізнесу;
- б) моделі соціальної відповідальності бізнесу;
- в) класифікації концепцій соціальної відповідальності;
- г) сфери реалізації соціально-економічних технологій бізнесу;
- д) переваги соціально відповідального бізнесу;
- е) систематизацію зв'язків стейкхолдерів.

вміти:

- а) орієнтуватися в сучасних тенденціях соціальної відповідальності бізнесу;
- б) аналізувати та інтегрувати в бізнес конструктивні практики соціальної відповідальності;
- в) провадити моніторинг соціальної відповідальності бізнесу.

мати компетентності:

- а) розуміти та реалізовувати етичні норми поведінки відносно інших людей і відносно навколишнього середовища;
- б) опанувати соціально-економічні технології як сучасний інструментарій соціальної відповідальності бізнесу;
- в) системно мислити та впроваджувати креативні підходи у процесі інтеграції в бізнес конструктивних практик соціальної відповідальності;
- г) проваджувати моніторинг соціальної відповідальності бізнесу на якісно високому рівні.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин 2,5 кредити ЄКТС.**

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Тема 1. Змістовні компоненти соціально-економічних технологій. Загальна схема процесу розроблювання соціально-економічних технологій. Основні характеристики соціально-економічних технологій. Класифікації соціально-економічних технологій.

Тема 2. Соціально-економічні технології у контексті соціальної відповідальності бізнесу. Етапи становлення соціальної відповідальності бізнесу. Соціально відповідальне інвестування. «Капіталістична добродійність». Стратегічна філантропія. Орієнтація соціально-відповідальної діяльності бізнесу на загальну стратегію розвитку. Тенденції до усвідомлення потреби в соціально відповідальній поведінці українського бізнесу.

Тема 3. Моделі соціальної відповідальності бізнесу. Американська, європейська, скандинавська, японська моделі формування соціальної відповідальності бізнесу.

Тема 4. Класифікація концепцій соціальної відповідальності. Рівні сприйняття соціальної відповідальності бізнесу. Систематизація наукових концепцій соціальної відповідальності бізнесу. Класифікація підходів до концепції соціально відповідальної діяльності бізнесу. «Піраміда» соціальної відповідальності бізнесу А. Керолла. Рівні формування соціальної відповідальності бізнесу.

Тема 5. Сфери реалізації соціально-економічних технологій бізнесу: права людини; трудові відносини; корпоративне управління; навколишнє середовище; споживачі; залучення і розвиток територіальної громади; соціальні інвестиції.

Тема 6. Переваги соціально відповідального бізнесу. Формування позитивного іміджу. Підвищення інтересу фінансових агентів (інвесторів, донорів, кредиторів). Покращення взаємин із громадськістю і органами місцевого самоврядування. Підвищення мотивації і продуктивності праці персоналу. Збільшення обсягів продажу і частки ринку. Зниження операційних витрат.

Змістовий модуль 2. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ БІЗНЕС-СТРУКТУР

Тема 7. Соціально відповідальний бізнес: сучасні тенденції. Очікування суспільства: сучасні тенденції. Роль зацікавлених сторін: сучасні тенденції. Держава і соціальна відповідальність: сучасні тенденції. Інтеграція соціальної відповідальності в практику бізнесу: сучасні тенденції. Соціальна відповідальність в контексті сталого розвитку. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу.

Тема 8. Систематизація зв'язків стейкхолдерів. Концептуальні моделі взаємозв'язків стейкхолдерів: «бізнес – влада - бізнес»; «бізнес - територіальна громада - бізнес»; «бізнес – споживачі - бізнес»; «бізнес – персонал - бізнес»;

«бізнес - бізнес»; «бізнес - навчальні заклади».

Тема 9. Акцептація соціальної відповідальності. Взаємозв'язок між бізнесом, стейкхолдерами і суспільством. Акцептація основних тем і проблем соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність і сфера впливу бізнесу. Виявлення та залучення заінтересованих сторін. Взаємодія із заінтересованими сторонами.

Тема 10. Інтеграція в бізнес практик соціальної відповідальності. Відношення характеристик бізнес-структур до соціальної відповідальності. Розуміння соціальної відповідальності бізнесу. Оцінка сфери впливу бізнесу. Встановлення пріоритетів для реагування на основні теми і проблеми. Практики інтеграції соціальної відповідальності в бізнес. Визначення курсу бізнесу до соціальної відповідальності.

Тема 11. Моніторинг соціально відповідального бізнесу. Перевірка розвитку та ефективності бізнес-структур в сфері соціальної відповідальності. Підвищення надійності збору та управління даними та інформацією. Оцінка одиночних добровільних ініціатив в сфері соціальної відповідальності.

Тема 12. Інформаційна відкритість як імператив соціально відповідальної поведінки бізнес-структур. Підвищення обізнаності та розвиток компетенції для соціальної відповідальності. Характеристики інформації щодо соціальної відповідальності. Типи обміну інформацією з соціальної відповідальності. Методи підвищення довіри до бізнесу щодо соціальної відповідальності. Вирішення конфліктів і спорів між бізнесом і заінтересованими сторонами. Підвищення довіри до обміну інформацією про соціальну відповідальність.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ильина И. Ю. Социальная ответственность бизнеса и предпринимательства. / И. Ю. Ильина / Социальная ориентация развития экономики. //Сб. науч. тр. МГСУ. – М., 1996.

2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник / О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф.А.Я. Кузнецової. – К. : УБС НБУ, 2009.

3. Котлер Ф., Н.Лі. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі / Пер. з англ. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.

4. Киреенко Н.В., Нохрина Л.А., Социально-экономические технологии бизнеса : коллективная монография / Минск.: БГПУ, 2012. –246 с. ББК 65.01. ISBN 978-985-501-982-5.

5. Киреенко Н.В., Нохрина Л.А., Управление социально-ответственным поведением бизнес-структур : коллективная монография. / Минск : «МИСАНТА», 2013. С. 42- 78.ББК 65.050 ISBN 978-985-6989-58-5.

6. Стефан П. Робінс, Девід А. Де Ченцо. Основи менеджменту /

Переклад з англ. А. Олійник та ін. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 671 с.

7. Сафонова Л.В. Социальные технологии в сфере сервиса и туризма : учебное пособие / Л. В. Сафонова. – М. «Академия», 2009. – 128 с.

8. Тощенко Ж.Т. Социология. Общий курс. / Ж. Т. Тощенко – М.: Прометей Юрайт, 2007. – 520 с.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю успішності навчання є *письмовий екзамен*.

Умовою допуску до підсумкового *письмового екзамену* з модулю «Соціально-економічні технології бізнесу» є сума накопичення балів за двома змістовими модулями, яка повинна складати не менше, ніж 34 бали (за внутрішнім рейтингом ВНЗ та системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою).

Письмовий екзамен здійснюється у тестовій формі.

Підсумкову оцінку з дисципліни «Соціально-економічні технології бізнесу» виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання за шкалою ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	<i>відмінно</i>	A
82-89	<i>добре</i>	B
74-81		C
64-73	<i>задовільно</i>	D
60-63		E
35-59	<i>незадовільно</i> з можливістю повторного складання	Fx
0-34	<i>незадовільно</i> з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Підсумкову оцінку з дисципліни «Соціально-економічні технології бізнесу» виставляють в системі ECTS оцінювання результатів навчання:

Оцінка «А» - студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі екзаменаційні запитання. Охайно оформив екзаменаційні матеріали. Текстова

частина відповіді доповнена потрібним графічним матеріалом. У відповідях студент показав знання додаткової літератури.

Оцінка «В», «С» - студент грамотно і по суті дав відповіді на теоретичні запитання екзаменаційного білету, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і запитань. Екзаменаційні матеріали оформлені охайно, текстова частина доповнена графічним матеріалом (при необхідності).

Оцінка «D», «E» - студент показав знання основного матеріалу, але не вказав його деталей. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді. Відмічена неохайність в оформленні екзаменаційних відповідей.

Оцінка «FX» - студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали екзаменаційних відповідей неохайно оформлені.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання успішності навчання з дисципліни «*Соціально-економічні технології бізнесу*» здійснюють під час проведення лекцій, практичних занять, що має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання фахових завдань.

Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи конкретного студента протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни «*Соціально-економічні технології бізнесу*»;
- 2) відвідування лекцій і практичних занять;
- 3) обсяги виконання навчальних завдань;
- 4) обсяги виконання завдання для самостійної роботи.

Оцінку «*відмінно*» («A») отримує конкретний студент за умови відповідності за усіма чотирма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

Оцінювання провадиться за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною

літературою з питань, що розглядають;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою власну позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити логічні висновки.

За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку **«відмінно»** або по 30 % за поточний контроль.

Виконання поставлених завдань з відсутністю окремих розрахунків, що пояснюють вирішення завдання, студент отримує оцінку **«добре»** або по 15 % за поточний контроль, які враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий модуль.

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру.

При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи конкретного студента увагу приділяють якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Не виконання будь-якої із вимог знижує оцінку.

Проміжний контроль за змістовими модулями

Проміжний контроль за змістовими модулями рівня знань конкретного студента з дисципліни *«Соціально-економічні технології бізнесу»* передбачає оцінювання рівня опанування студентом теоретичного матеріалу за двома змістовими модулями і вміння застосовувати його для вирішення практичних ситуацій, здійснюється у вигляді тестування.

Протягом семестру після вивчення тем 1 – 6 (**ЗМ 1**) кожний студент виконує тестові завдання до першого змістового модуля.

Відповідно, після вивчення тем 7 – 12 (**ЗМ 2**) кожний студент виконує тестові завдання до другого змістового модуля.

Тести для контролю за певним змістовим модулем формуються за кожною темою із загального переліку тестів за відповідними темами.

АНОТАЦІЯ
навчальної дисципліни
«Соціально-економічні технології бізнесу»

ЗМ 1.1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ: змістовні компоненти соціально-економічних технологій; соціально-економічні технології у контексті соціальної відповідальності бізнесу; моделі соціальної відповідальності бізнесу; класифікація концепцій соціальної відповідальності; сфери реалізації соціально-економічних технологій бізнесу; переваги соціально відповідального бізнесу.

ЗМ 1.2. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ БІЗНЕС-СТРУКТУР: соціально відповідальний бізнес: сучасні тенденції; систематизація зв'язків стейкхолдерів; акцептація соціальної відповідальності; інтеграція в бізнес практик соціальної відповідальності; моніторинг соціально відповідального бізнесу; інформаційна відкритість як імператив соціально відповідальної поведінки бізнес-структур.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів сучасного мислення та системи спеціальних знань щодо соціальної відповідальності бізнесу та опанування механізмів практичної реалізації соціально-економічних технологій бізнес-структурами сфери туризму.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та соціально-економічні взаємозв'язки між економічними суб'єктами суспільства; механізми практичної реалізації бізнес-структурами соціально-економічних технологій в конкретних сферах.

ABSTRACT (ANNOTATION)
(Academic) discipline
«Socioeconomic technology of business»

1.1. SOCIO-ECONOMIC TECHNOLOGY AS A INSTRUMENT FOR SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS: substantive components of socioeconomic technologies; socioeconomic technology in the context of social responsibility of business; models of social responsibility of business; classification concepts of social responsibility; scope of implementation of social business technologies of business; benefits of socially responsible business.

1.2. MANAGEMENT OF SOCIALLY RESPONSIBLE BEHAVIOR OF BUSINESS STRUCTURES: socially responsible business: current trends; systematization of stakeholder relations; acceptance of social responsibility; integration into the business practices of social responsibility; monitoring of socially responsible business; informational openness as an imperative of socially responsible behavior of businesses.

The purpose of teaching (academic) discipline is the formation of modern students' thinking and system of specialized knowledge of CSR and the formation of practical skills of social and economic technologies in tourism businesses.

The subject of study of (academic) discipline are patterns and socio-economic relationships among economic objects of society; practical solutions businesses social and economic technologies in specific areas.

АННОТАЦИЯ
учебной дисциплины
«Социально-экономические технологии бизнеса»

СМ 1.1. СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ИНСТРУМЕНТ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ БИЗНЕСА: содержательные компоненты социально-экономических технологий; социально-экономические технологии в контексте социальной ответственности бизнеса; модели социальной ответственности бизнеса; классификация концепций социальной ответственности; сферы реализации социальных технологий бизнеса; преимущества социально ответственного бизнеса.

СМ 1.2. УПРАВЛЕНИЕ СОЦИАЛЬНО-ОТВЕТСТВЕННЫМ ПОВЕДЕНИЕМ БИЗНЕС-СТРУКТУР: социально ответственный бизнес: современные тенденции; систематизация связей стейкхолдеров; акцептация социальной ответственности; интеграция в бизнес практик социальной ответственности; мониторинг социально ответственного бизнеса; информационная открытость как императив социально ответственного поведения бизнес-структур.

Целью преподавания учебной дисциплины является формирование у студентов современного мышления и системы специальных знаний относительно социальной ответственности бизнеса, а также формирование практических навыков реализации социально-экономических технологий бизнес-структурами сферы туризма.

Предметом изучения учебной дисциплины являются закономерности и социально-экономические взаимосвязи между экономическими субъектами общества; механизмы практической реализации бизнес-структурами социально-экономических технологий в конкретных сферах.